

Številka: 0120-263/2022-1

Datum: 17. 6. 2022

Zadeva: Priporočila Komisije RS za medicinsko etiko v primeru ponovitve epidemije covida-19

Pandemija covida-19 je vplivala na življenja vseh ljudi in opozorila na ranljivost današnjih družb, tudi slovenske. Njene zdravstvene, socialne, ekonomske in politične posledice niso na vse vplivale v enaki meri. Čeprav je prizadevala tudi mlade, družine in otroke, je bila zdravstveno bolj nevarna starejšim, bolnikom in poklicno izpostavljenim posameznikom, po socialni plati pa tistim v težavnih okoliščinah in negotovih zaposlitvenih razmerjih.

Izkazalo se je, da družbe in zdravstveni sistemi na epidemijo nikjer niso bili dovolj pripravljeni. Nujno sprejeti ukrepi pri nas niso krepili družbene enotnosti, stroka jih ni usklajeno pojasnjevala, mediji so družbeno razdvojenost poglobljali z negativnimi informacijami, epidemija se je zlorabljala tudi politično. Posledice zmanjšanja socialnih stikov, karanten, zaprtja trgovin, lokalov in ekonomskih omejitev čutimo še danes in njihova ponovitev bi od njih utrjeno družbo še bolj prizadela.

Virus covida-19 bo s svojo nepredvidljivo pojavnostjo ostal med nami. Njegova nevarnost je odvisna tudi od učinkovitosti ukrepov za omejitev morebitnega ponovnega širjenja. V zvezi z njimi in ob upoštevanju naših dosedanjih družbenih in strokovnih izkušenj z valovi epidemije covida-19, je Komisija Republike Slovenije za medicinsko etiko na svoji seji, 14. 6. 2022, sprejela etična priporočila, ki jih želi predstaviti slovenski javnosti, politiki in stroki:

1. Morebitnega ponovnega izbruha epidemije covida-19 ne bo mogoče omejiti brez ustreznih ukrepov, ki posegajo v ustaljene vedenjske vzorce, navade in osebno svobodo ogrožene javnosti. Priporočila oziroma nujne omejitve javnega življenja zato pregledno sledijo aktualnim strokovnim dejstvom, stroka pa jih na usklajen in etično utemeljen način (dobrobit, pravičnost, koristnost) pojasnjuje javnosti.
2. Uspešnost omejevanja epidemije je povezana s sodelovanjem javnosti, zato je potrebno vzdrževati njeno zaupanje. Ukrepe in cepilna priporočila se predstavlja z ustreznimi in vsakomur razumljivimi pojasnili, pogovori in izmenjavo stališč. Enako se stroka odziva na medijske in spletne dezinformacije.
3. Nujne omejitve socialnih stikov, prostočasnih aktivnosti, osebne svobode in pravic, le omejeno prizadevajo avtonomijo in zasebnost posameznikov in nikogar ne diskriminirajo. Upošteva se, v kolikšni meri bodo prizadele različne skupine prebivalcev, še posebej zdravstveno in socialno ogrožene posameznike, otroke in mladostnike.
4. Vpliv sprememb in ukrepov na dejavnost družbenih institucij, zlasti zdravstvenih,

socialnih in izobraževalnih, je kolikor mogoče omejen.

5. V času omejitev ostaja dostopnost do zdravstvenih storitev kar najbolj ohranjena; pregledno se spremlja njihov vpliv na čakalne vrste in stopnjo smrtnosti.
6. Omejitve trajajo le, dokler so potrebne. Ob upadanju novih primerov, obolevanj in hospitalizacij, se jih ustrezno zmanjša ali ukine.
7. Triažne odločitve, ki vedno tudi izključujejo, se strokovno in pregledno sprejema le v nujnih in neizogibnih okoliščinah.
8. V času omejitev je bilo več domačega nasilja, zato se zagotovi dovolj varnih prostorov.
9. Nujno strokovno in etično utemeljeno ukrepanje naj usklajeno podpira tudi politika.
10. Neporabljeni cepivo proti covidu-19, ki mu rok veljavnosti še ni potekel, se lahko podari državam, ki ga potrebujejo.

dr. Božidar Voljč, dr. med.
predsednik KME RS